

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Желка Табакова, Национална музикална академия „проф. П. Владигеров“ София
за *дисертационния труд* на **ВИОЛЕТА ПЕТРОВА ГЛОГОВА**
докторант - Нов български университет
в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

на тема

ДВИГАТЕЛНА ТЕРАПИЯ ЧРЕЗ ТАНЦОВИ ТЕХНИКИ И ВЛИЯНИЕТО Й ВЪРХУ НЕВЕРБАЛНАТА КОМУНИКАЦИЯ ПРИ ДЕЦА С РАЗСТРОЙСТВА ОТ АУТИСТИЧНИЯ СПЕКТЪР

научни ръководители: доц. д-р Маргарита Станкова и доц. д-р Ася Иванова
за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Виолета Петрова Глогова е докторант на самостоятелна форма на обучение в ДП „Музика“ в НБУ от 2023, София с научни ръководители: доц. д-р Маргарита Станкова и доц. д-р Ася Иванова. Представените от нея материали по процедурата са в съответствие с изискванията на закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ). Състава на Научното жури е определено със заповед № 3-РК-126 / 19.02.2026.

Биографични данни

Виолета Петрова Глогова родена на 27.04.1984 в град Самоков. Получава многопрофилно образование в различни сфери - в науката, изкуството и педагогиката¹ както и допълнителна квалификация по различни танцови техники и спорт в НСА². Работи като танцов педагог с деца от различни възрасти и в Основно прогресивно училище СLM, специализирано за работа с деца с аутизъм (2022-2025). Сътрудничи на НБУ като хоноруван преподавател по Аеробика и Зумба (2017-2022), а от 2022 е щатен преподавател, консултант по програма „Курсове по спорт“ в НБУ.

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е обсъден и насочен към защита на заседание на департамент „Музика“. Общият обем е 162 страници. Съдържа: *Увод*, *Две части* – *Първа част* „Теоретична постановка“³ съдържа четири глави с подточки и *Втора част* (Емпирична) „Материали и методи“⁴ с две глави с подточки; Изводи; Заключение; Перспективи; Приноси; Литература (включва 20 заглавия на кирилица и 220 на латиница – общо 240), Приложение, Таблици и графики.

Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Актуалността на темата се обуславя от увеличеният брой на заболявания от аутистичният спектър в световен мащаб⁵. Това поставя пред учените различни предизвикателства едно

¹Средно образование - Профилирана гимназия „Константин Фотинов“ в Самоков; *Бакалавър*, 2007 Лесотехнически университет (инженер - Горско стопанство); *Магистратури*: 2011 – УНСС (Бизнес администрация); 2017 - НБУ (Хореография на модерния танц); 2023 – СУ „Св. Климент Охридски“ (Предучилищна и начална училищна педагогика).

² В НСА: 2008 - треньор по спортни танци; 2011 – Съвременни танцови техники; 2019 – инструктор по аеробика и каланетика; 2023 – инструктор па Зумба.

³ **Първа част** – „Теоретична постановка“ съдържа четири глави с подточки: **I глава** „Невербална комуникация – определения, теории“, **II глава** „Развитие на невербалната комуникация при деца с разстройства от аутистичния спектър“, **III глава** „Танцът като средство за невербална комуникация“, **IV глава** „Приложение на танцови техники, като средство за развитие на невербалното общуване с РАС“.

⁴ **Втора част** - „Материали и методи“ съдържа две глави с под точки: **I глава** (Емпирично изследване), **II глава** „Резултати и обсъждане“.

⁵ <https://www.dw.com/bg/ima-li-naistina-epidemia-ot-autizm/a-72237413>

от които е помощта за болните и тяхната адаптация и интеграция в обществото (до определена степен) насочени към преодоляване на физическите и интелектуални ограничения съпътстващи заболяването. В търсене на лечение са се увеличили посоките за приложение на методики от различни сфери не само на науката, но и от изкуствата. Именно такова изследване се явява дисертационен труд на Виолета Глогова, цитат: „...*настоящата разработка е насочена към анализ на ефекта от прилагането на танцово-двигателна терапия върху развитието на невербалната комуникация при деца с РАС.*“ **Обект** на изследването е, цитат: „... *процесът на развитие на невербалната комуникация... чрез танцово-двигателна терапевтична работа.*“ **Целта** на дисертационния труд е, цитат: „...*да се изследва ефектът от прилагането на структурирана танцово-двигателна терапия. ... и да се оцени приложимостта на разработени методически подходи.*“ В дисертационния труд са поставени пет основни **задачи** за изследване. **Методологичния** инструментариум включва теоретичен, аналитичен и емпиричен подходи.

Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Невербалната комуникация лежи в основата на човешкото общуване. Неконтролирано, на подсъзнателно ниво хората изразяват чрез езика на тялото целия спектър на емоциите и чувствата. Направлявайки тези неволеви изрази и рефлексивни действия чрез танцовото изкуство което включва още музиката и пространството, се работи с многосензорната моторика на тялото и психиката при терапия.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература

Виолета Глогова разглежда танца не като изкуство, а като инструмент за мощно терапевтично действие. В първа част „Теоретичната обосновка на изследването“ съставена от четири глави, като цяло се доказва, цитат: „...*Терапевтичното му приложение (на танца) предполага разчитане на движенията, телесния тонус, пространствените взаимоотношения и реакциите към средата, което го прави особено подходящ инструмент при работа с деца с РАС.*“ - В нея (първа част) се посочват различни методики за постигане на изразяване, общуване и създаване на емоционални връзки, цитат: „*Моделите на танцово-двигателната терапия разглеждат процеса като взаимодействие между телесно преживяване и когнитивно осмисляне.*“ - Анализират се различни двигателно психологични техники които са, цитат: „...*базирани на огледалност, имитация и ритмична организация.*“ – Виолета Глогова изследва танца като център на терапевтичен модел който създава благоприятна среда за преодоляване на проблемите и постигане на емоционална стабилност, социален контакт и междуличностно доверие. - На база на изследване на предшестващи източници и публикации докторантът стига до извода, че са необходими още изследвания насочени преди всичко, цитат: „*към оценка на неговата ефективност (на танца) и към разработване на методически рамки за практическо приложение.*“

Втора част съставена от две глави е практико приложна и включва пилотно изследване на експеримент „*чрез танцово-двигателна терапия (ТДТ)*“, т.е. приложими/работещи методи от танца и музиката като инструменти за лечение на разстройства от аутистичния спектър (РАС). В експеримента, докторантката залага 4 хипотези⁶ целта на които е да изследва

⁶ Две от тях са свързани с подобряване на различни аспекти от заболяването чрез анализ на получените показатели, третата е обвързана с индивидуалния подход при подбора на инструментариум и четвъртата

методите за лечение. Доказани са тяхната целесъобразност и ползите от приложението на танцово-двигателна терапия (ТДТ), а именно: подобряване на различни аспекти от заболяването потвърдени чрез анализ на получените показатели, значението на използване на индивидуален подход при подбора на инструментариума и ролята на музиката като двупосочен стимул за нейното възприемане и подбор. Организацията на експеримента е направена по всички стандарти за подготовка и провеждане на процеса и отчитане на резултатите, в които се показват доказаните положителни „изменения в невербалното поведение и комуникативните прояви“.

Докторантката предлага авторска програма по танцово двигателна терапия (ТДТ) адаптирана за деца с разстройства от аутистичния спектър (РАС). Структурата на програмата съдържа три практически нива. Създадена е методологическа рамка и скала за оценяване. Използван е Контролен списък за оценка на лечението на аутизъм на Rimland & Edelson „Autism Treatment Evaluation Checklist“ (АТЕС). Направени са обобщения подкрепени с голям брой таблици и графики.

В **Заключението** са формулирани изводи за цялата дисертация. Очертани са, цитат: „... перспективи за бъдещи изследвания и практическо приложение на интегративни терапевтични подходи при работа с деца с РАС.“

Коректност при цитирането на представителен брой автори

Виолета Глогова е коректна в своите цитирания и има голям брой автори посочени в библиографията.

Приноси на дисертационния труд

Приемам посочените приноси от докторантката обобщени в две направления: научни и научно-приложни. Смятам, че тя има много добри постижения в изследването, анализите и изводите. Чрез труда тя доказва убедително своята теза и е изпълнила поставените задачи. С най-значим принос бих посочила авторската програма по танцово двигателна терапия (ТДТ).

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертацията.

Лични качества на автора (ако рецензентът го познава)

Не познавам лично Виолета Глогова, но от автобиографията ѝ и от дисертационния труд се вижда, че тя има интерес към танцовото изкуство и спорта не само като самостоятелни форми на преподаване и практикуване, но и стремеж за тяхната приложимост в нови сфери свързани с лечение на ума и тялото.

Публикации по темата на дисертационния труд

Глогова, В., & Божинова, И. 2024. Методика за подбор на движения при танцово-двигателна терапия на деца с разстройства в аутистичния спектър. Годишник на НСА, 2: 99–107.

Глогова, В. 2024. Development and use of nonverbal communication in children with autism spectrum disorders (ASD) and their parents. Norwegian Journal of Development of the International Science, 124: 108–116. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10515068>

насочва към музиката като двупосочен стимул – въздействието на музиката върху обекта и следствие на което се прави подбор на музикалния материал.

Глогова, В. 2024. Танцът като форма на невербална комуникация и средство за терапия при разстройства от аутистичния спектър (РАС). XV Национална школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки – „Фундаментални и приложни изследвания и иновации“, ISSN (online) 2683-0868.

Glogova, V. 2025. Assessment of changes in nonverbal behavioral responses in children with suspected autism spectrum disorder (ASD) following dance-movement therapy. The Scientific Heritage (Budapest, Hungary), 168: 57–63. ISSN 9215-0365.

Глогова, В. 2025. Пилотно изследване на методика за избор на музика при танцово-двигателна терапия на деца с разстройства от аутистичния спектър. XX Млад научен форум за музика и танц, НБУ.

В заключение, ще завърша Становището с положителна оценка за дисертационния труд. Дейността на докторантката отговаря на наукометричните показатели за придобиване на образователната и научни степен „доктор“, според Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ).

Дисертационният труд на **Виолета Петрова Глогова**, докторант в НБУ – София, на тема: **„Двигателна терапия чрез танцови техники и влиянието ѝ върху невербалната комуникация при деца с разстройства от аутистичния спектър“**, заедно със съдържащите се в него приноси с научни и приложни стойности както и публикациите, са напълно достатъчни и давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научното жури да **присъди образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, на **Виолета Петрова Глогова**, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

12.05.2026, София
проф. д-р Желка Табакова